

NOTAT: I forbindelse med projekt; Økologisk produktion under nye rammevilkår bestemt af recipienternes følsomhed, støttet af:

Udarbejdet af: **Malene Hangstrup Kræfting**

Dato: 19. december 2017

EMNE: Rapport Case 1

I forbindelse med at Landmanden var inde og få lavet mark og gødningsplan ved Thor Bjørn Kjeldbjerg, gennemgik vi de mulige tiltag der kunne laves på hans bedrift, for at mindske kvælstofudvaskningen. Samt hvilken økonomisk og arbejdsmæssig pris det vil have. De foreslåede tiltag består af at lade kløvergræsset ligge fire år i stedet for tre, og brug af mellem og efterafgrøder år et og to efter ompløjning af kløvergræsset.

LMs reaktion på forslagene var overvejende positive, men han nævnte også at der gerne skal være en økonomisk gevinst, nu eller på sigt, ved at ændre nudriften. Vi talte om at desto færre næringsstoffer der udvaskes fra jorden, desto større næringsstofniveau vil der være til rådighed til gavn for jordfrugtbarheden og afgrøderne. I den ideelle verden vil det også udmønte sig i større dyrkningssikkerhed og højere udbytter.

LM var skeptisk ved at så rajgræs udlæg i rugen i foråret, dels på grund af risiko for afgrødeskade og dels udgifter til en ekstra overkørsel på arealet. Han foretrækker at så udlæg samtidig med såning af hovedafgrøden. Der er en frøkasse på såmaskinen, så udlægget kan let etableres i samme arbejdsgang som hovedafgrøden. Derved sparer man ca. 400 kr./ha i maskin- og arbejdsomkostninger.

Siden det første besøg ved LM i 2015, er der allerede sket ændringer i driften. Græsmarkerne ligger generelt længere end 3 år. Der er op til 5 års liggetid på nogle af markerne. Hvis græsmarkerne er gode, får de lov at ligge længere tid. Det koster at lægge en græsmark om, så den bliver ikke omlagt hvis den ser fornuftig ud. Kotallet er hævet fra 190 årskøer til 210 årskøer, hvilket øger behovet for grovfoder, så den øgede mængde grovfoder kan sagtens fodres op. I husdyrproduktionen er det vigtigt at der bliver produceret nok grovfoder af god kvalitet.

NOTAT: I forbindelse med projekt; Økologisk produktion under nye rammevilkår bestemt af recipienternes følsomhed, støttet af:

I 2017 var der i én havremark udlagt rajgræsudlæg med god succes. Kvierne har afgræsset udlægget i efteråret med stor ædelyst. Så det fortsætter LM gerne med.

I 2018 har LM i samarbejde med os (Thor Bjørn og Malene) besluttet at så rajgræsudlæg i alle havremarker. Havren bliver altid sået efter kløvergræs, så der vil være en stor mængde kvælstof fra omsætningen af kløvergræsset som skal opsamles.

Som forsøg vil LM i efteråret 2018 så udlæg af sildigt rajgræs i et mindre areal i forbindelse med etablering af rugen i efteråret. Han har ikke umiddelbart mod på at etablere udlægget i foråret i den voksende afgrøde. Er der held med at så rajgræsudlæg samtidig med rugen, vil han praktisere det fremover.

Der er ikke de store udfordringer med rodukrudt på arealerne, så der er ikke behov for rodukrudtsbekæmpelse i efteråret. Derfor er der ingen problemer i at have en efterafgrøde på arealet.

LM har ikke hidtil etableret efterafgrøder i rugen. Der er en del spildkorn, ukrudt og kløver i stubben efter rugen. Så LM har været af den opfattelse at det i sig selv, har fungeret som en efterafgrøde. Vi talte om at spildkorn og ukrudt ikke er tilstrækkelig til at opsamle kvælstof i efteråret. En veletableret efterafgrøde er meget mere effektiv til at opsamle kvælstof.

Udover de foreslåede tiltag bidrager LM også til mindre kvælstofudvaskning, ved at snitte og lade halmen blive tilbage på marken. Han sår desuden rugen tidligt i slutningen af september.

Opsamling:

LM har allerede implementeret nogle tiltag til at mindske kvælstofudvaskningen på sine arealer. Herunder længere liggetid for kløvergræsmarken, tidligt sået rug, nedmuldning af halm, og rajgræsudlæg i havre. Han planlægger at så rajgræs udlæg i alle havremarker i foråret 2018, og forsøge på et lille areal at etablere rajgræsudlæg samtidig med rugen i efteråret 2018, for at se om det kan lade sig gøre. LM ser ikke de store omkostninger ved at implementere disse tiltag. Der er udgifter til rajgræs frø, men han får til gengæld god efterårsafgræsning til kvierne. Derudover vil der også være færre næringsstoffer som tabes og dermed et større

NOTAT: I forbindelse med projekt; Økologisk produktion under nye rammevilkår bestemt af recipienternes følsomhed, støttet af:

næringsstofniveau til afgrøderne, som forhåbentligt kan udmønte sig i højere udbytter.